

باسمه تعالی

سال : دوازدهم رشته انسانی

نوبت :

تاریخ :

مدت امتحان : ۷۵ دقیقه

اداره کل آموزش و پرورش

اداره سنجش و ارزشیابی تحصیلی

اداره آموزش و پرورش

نام :

نام خانوادگی :

نام پدر :

نام درس : علوم و فنون ادبی ۳

بارم	دانش آموزان نازنین! با توکل بر خدا و آرامش و تکیه بر دانش خود به سوال ها پاسخ دهید. عزیزان! این آزمون در ۴ صفحه و ۲۸ سوال تنظیم شده است.	ردیف
۵/۰	تاریخ ادبیات (۲ نمره) ۱- دو مرکز عمده ی فعالیت های سیاسی و مطبوعاتی ایران در عصر بیداری را نام ببرید ؟	الف
۵/۰	۲- سردبیر روزنامه و مجله ی زیر را از بین شخصیت های داده شده انتخاب کنید ؟ الف) روزنامه مجلس ب) مجله ی بهار ۱- یوسف خان اعتصامی آشتیانی ۲- ادیب الممالک فراهانی ۳- سید اشرف الدین گیلانی	
۵/۰	۳- هدف از تاسیس انجمن ادبی خاقان چه بود ؟	
۲۵/۰	۴- کدام گزینه از عوامل موثر در ایجاد نهضت بازگشت ادبی نیست ؟ الف) تاراج کتابخانه های اصفهان که سبب شد تعدادی از کتابهای کتابخانه ی سلطنتی به دست مردم افتد و ارتباط مجدد اهل ذوق با ادب کهن برقرار شود . ب) توجه به ادبیات در دربار قاجاریه و رونق بازار شعر و شاعری و مدح شاهان . ج) تضعیف جامعه بر اثر شکست ایران از روسیه تزاری . د) کوشش عباس میرزا ولیعهد فتحعلی شاه در روی آوردن به دانش و فنون نوین .	
۲۵/۰	۵- تنها کتاب تاریخی قابل توجه در دوره ی بیداری چه نام دارد ؟	
۲۵/۰	سبک شناسی (۲ نمره) ۶- یکی از شاخص ترین شاعرانی که نیازها و کاستی های محرومان جامعه را موضوع سخن خود قرار داد را نام ببرید ؟	ب
۵/۰	۷- هر یک از ویژگی های زیر، مربوط به کدام یک از قلمروهای سه گانه نثر دوره بیداری است ؟ الف) رهایی از قیدوبندهای نثر مصنوع و فنی ب) کاربرد راوی سوم شخص در صحنه های داستان	
۲۵/۰	۸- عبارت درست را مشخص کنید الف) از بارزترین ویژگی های ادبیات دوره ی بیداری توجه به تعلیم و تربیت جدید است ۰ ب) از شاخه های ارزنده ای که در نثر عصر بیداری چشم نواز است طنز سیاسی - اجتماعی است ۰	

۲۵ /	۹- در عصر بیداری دشمنی با استعمار و استبداد یکی از موضوعاتی بود که در نثر بسیار مورد توجه قرار گرفت	
۲۵ /	۱۰- کدام یک از قالب های شعری کم کار برد یا نوین زمینه را برای ظهور شعر نو فراهم کرد ؟ الف (مستزاد - ترانه) O ب (چهارپاره - تصنیف) O ج (مستزاد - چهارپاره) O د (همه موارد) O	
۵ /	۱۱- دو عامل از عواملی را که در کم توجهی به کاربرد جمله ها و ترکیب های زبانی در شعر دوره بیداری نقش داشتند بیان کنید ؟	ب
۵ /	موسیقی شعر (۶ نمره) ۱۲- کدام گزینه درست است ؟ الف (اوزان همسان از تکرار یک نواخت دو پایه آوایی حاصل می شود) O ب (اوزان ناهمسان از تکرار متناوب دو پایه ی آوایی حاصل می شود) O ج (در شعر پارسی ، اوزان دل نشین و گوش نوازی وجود دارد که نظمی ناهمسان دارند) O د (در اوزان همسان دو لفظی وزن واژه ها ناهمگون و غیر تکراری اند) O	پ
۵ /	۱۳- کدام یک از ابیات زیر وزن ناهمسان دارد ؟ الف (امروز روز شادی و امسال سال گل نیکوست حال ما که نکوباد حال گل) O ب (چرخ گرد از هستی من گر برآرد گو بر آر دور بادا دور ! از دامان نامم گرد ننگ) O	
۱	۱۴- ترکیب « بلندآوازه » را یک بار با حذف همزه و یک بار بدون حذف همزه تقطیع کنید و علامت های هجایی آن را بگذارید ؟ الف (بدون حذف همزه ب (با حذف همزه)	
۵ /	۱۵- در این بیت، در کدام هجا / هجاها حذف همزه صورت گرفته است ؟ فخته ام بر زلف و بالای تو ای بدر منیر / قامت است آن یا قیامت، عنبر است آن یا عبیر	
۵ /	۱۶- توضیح دهید مثال زیر به صورتی که بین کمانک است با کدام اختیارات شاعری مطابقت دارد ؟ هوای لطیف (U - U - - U)	
۲	۱۷- پس از تقطیع هجایی بیت زیر اگر آن ترک شیرازی به دست آرد دل ما را / به خال هندویش بخشم سمرقند و بخارا را الف (اختیار شاعری زبانی به کار رفته را مشخص کنید ؟ ب (وزن واژه های (ارکان معادل) آن را بنویسید ؟	
۱	۱۸- مصوت بلند « ی » در چه صورت همیشه کوتاه و مصوت بلند « و » در چه صورت همیشه بلند است ؟ با ذکر مثال	

۷۵/	ت زیباشناسی (۶ نمره) ۱۹- آرایه ی تضمین را در متن زیر پیدا کنید و ارتباط تضمین را با قسمت های دیگر متن مشخص کنید ؟ « گفت قالب اشعار او (سعدی) در این زمین به زبان فارسی است اگر بگویی ، به فهم نزدیک تر باشد » کَلَمُ النَّاسِ عَلٰی قَدَرِ قُلُوبِهِمْ »
۳	۲۰- آرایه های مراعات نظیر، تلمیح، تضمین، تضاد، تناقض و لف و نشر را در بیت های زیر مشخص کنید ؟ هر مورد ۵/ نمره الف (چو آینه است و نوازد خموش و گویا یار ز من رمیده که او خوی گفت و گو دارد) ب (چشم حافظ زیر بام قصر آن حوری سرشت شیوه ی جنات تجری تحت الانهار داشت) پ (هر کو نظری دارد با یار کمان ابرو باید که سپر باشد پیش همه پیکان ها) ت (یار بی پرده از در و دیوار در تجلی است یا اولی الابصار) ث (این که گاهی می زدم بر آب و آتش خویش را روشنی در کار مردم بود مقصودم چو شمع) ج (عجب مدار که در عین درد خاموشم که درد یار پری چهره عین درمان است)
۲۵/	۲۱- در همه ی گزینه ها به جز گزینه ی آرایه ی متناقض نما وجود دارد. الف (زکوی یار می آید نسیم باد نوروزی از این باد ارمد خواهی چراغ دل برافروزی 0) ب (می خورم جام غمی هر دم به شادی رخت خرم آن کس کاو بدین غم شادمانی می کند 0) ج (تونه مثل آفتابی که حضور و غیبت افتد دگران روند و آیند و تو هم چنان که هستی 0) د (ما با تو ایم و با تونه ایم اینت بوالعجب در حلقه ایم با تو و چون حلقه بر دریم 0)
۵/	۲۲- آرایه ی شاخص در بیت زیر چیست ؟ شعاع درد مرا ضرب در عذاب کنید مگر مساحت رنج مرا حساب کنید
۲۵/	۲۳- کدام گزینه درباره ی متناقض نما یا تضاد صحیح نیست ؟ الف (در متناقض نما تضاد در یک امر است نه دو امر 0) ب (تضاد برانگیختن اعجاب است از راه خلاف عرف و عادت و منطق 0) ج (تناقض آوردن دو صفت متناقض در کلام به گونه ای هنرمندانه و زیباست 0) د (تضاد آوردن دو امر متضاد است بدون آن که متناقض هم باشند 0)
۲۵/ ۱	۲۴- در بیت زیر لف ها و نشرها را مشخص کنید و نوع آن را بنویسید ؟ (مرتب - مشوش) گر ندیدی قبض و بسط عشق را گریه ی مینا زگر خندیدن ساغر بین
۱	تحلیل متن (۴ نمره) ۲۵- شعر زیر را در دو سطح ادبی و فکری بررسی کنید ؟ هر سطح دو مورد از ملک ادب حکم گزاران همه رفتند شو بار سفر بند که یاران همه رفتند آن گرد شنا بنده که در دامن صحر است گوید چه نشینی که سواران همه رفتند داغ است دل لاله و نیلی است بر سرو کز باغ جهان لاله عذاران همه رفتند ث

۲۶- شعر زیر را از نظر آرایه های بدیع معنوی بررسی کنید ؟

خوش حمایت می کنی از شرع قرآن ای قلم
مشکلات خلق گردد از تو آسان ای قلم
نیستی آزاد در ایران ویران ای قلم

غلغلی انداختی در شهر تهران ای قلم
گشت از برق تو ظاهر نور ایمان ای قلم

۱

۱/۵

۲۷- متن زیر را از کتاب « چرند و پرند » دهخدا از نظر ویژگی های زبانی دوره ی بیداری بررسی نمایید ؟ سه مورد با ذکر نمونه

« باری من چه دردسر بدهم ؟ آنقدر گفت و گفت و گفت تا ما را به این کار واداشت . حالا که می بیند آن روی کار بالاست دست و پایش را گم کرده ، تمام آن حرف ها یادش رفته . تا یک فراش قرمز پوش می بیند دلش می تپد، تا به یک ژاندارم چشمش می افتد، رنگش می پرد
هی می گوید : امان از هم نشین بد »

/۵

۲۸- مرثیه زیر از کیست و در سوگ چه کسی سروده شده است ؟

ای مرغ سحر چو این شب تار بگذاشت ز سر سیاهکاری
وز نفخه ی روح بخش اعصار رفت از سر خفتگان خماری
بگشود گره ز زلف زر تار محبوبه ی نیلگون عماري
یزدان به کمال شد پدیدار و اهریمن زشت خو حصاری
یاد آر ز شمع مرده یاد آر

« پایدار و پیروز باشید »